

บทคัดย่อ

ข้าวแปลกปลอมที่แพร่ระบาดในแปลงนาของเกษตรกรอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม มีสองชนิด ได้แก่ ข้าวที่ร่วงง่ายเมื่อได้รับการกระทบกระเทือนและมักหลุดร่วงก่อนเก็บเกี่ยวข้าว กลายเป็นเมล็ดพันธุ์ข้าวสะสมอยู่ในแปลงนา เรียกว่าข้าวดีด ทำให้ผลผลิตข้าวลดลง อีกชนิดเรียกว่าข้าวปน ข้าวปนจะมีข้าวสารเป็นสีน้ำตาลแดง ทำให้ถูกตัดราคาจากโรงสี เนื่องจากข้าวสารที่ได้จากการสีจะได้น้ำหนักข้าวสารน้อยลง เนื่องจากที่เมล็ดข้าวหักมากและต้องขัดให้ขาว

ข้าวแปลกปลอมทั้งสองชนิดมีลักษณะต่างๆ คล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างจากข้าวปลูก ได้แก่ สูงกว่าข้าวปลูก ความสูงแตกต่างกันในระยะกล้าอายุประมาณ 30 วัน ความสูงแตกต่างกันจะเห็นชัดเจนในระยะอายุประมาณ 45 วัน ทำให้ต้นข้าวในแปลงนาสูงๆ ต่ำๆ นอกจากความสูงแล้วข้าวดีดจะมีรวงข้าวใหญ่และยาวกว่าข้าวปลูก เปลือกเมล็ดมีริ้วสีแดงเข้มในข้าวปนและมีสีเหลืองฟางข้าวเข้ม หรือมีริ้วสีแดงประปรายในดีด เมล็ดข้าวเปลือกจะมีหางยาวในข้าวแปลกปลอม จากการตรวจสอบทางพันธุกรรม (DNA) พบว่า ข้าวแปลกปลอมไม่มีความสัมพันธ์ทางพันธุกรรมกับข้าวปลูก

จิรา ณ หนองคาย

กุมภาพันธ์ 2548